

2023 წლის მასწავლებლის საგნის გამოცდის პროგრამა ისტორიაში

საკითხთა ჩამონათვალი	საკითხის დაზუსტება
1. პროფესიული უნარ-ჩვევები	
ისტორიული დრო	დროში ორიენტირება; ქრონოლოგიური ერთეულების სისტემის გამოყენება.
ისტორიული ინტერპრეტაცია	ისტორიული ფაქტებისა და მოვლენების განსხვავებული ინტერპრეტაციის ანალიზი და შეფასება.
ისტორიული კვლევა	ისტორიული (პირველადი და მეორადი) წყაროების ანალიზი; ისტორიული კვლევის დაგეგმვა და ჩატარება.
კომუნიკაცია	<p>მსჯელობა სხვადასხვა ეპოქაში საქართველოსა და მსოფლიოში მნიშვნელოვანი პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური მოვლენების შესახებ;</p> <p>მსჯელობა თანამედროვე ეპოქასა და წარსულში განსხვავებული კულტურების ურთიერთობისა და ურთიერთგავლენის შესახებ;</p> <p>მსჯელობა საქართველოსა და მსოფლიოში პოლიტიკური, სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურულ-რელიგიური პროცესების ურთიერთმიმართების შესახებ;</p> <p>მიმოხილვითი თხზულების დაწერა ისტორიულ თემატიკაზე; ისტორიული თემის დაწერა საკუთარი კვლევის საფუძველზე.</p>
2. პროფესიული ცოდნა	
ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები	ისტორიის შესწავლის საგანი და ამოცანები
ისტორიის დამხმარე დისციპლინები ისტორიის პერიოდიზაცია	<p>არქეოლოგია, ეთნოლოგია, წყაროთმცოდნეობა, ისტორიოგრაფია, ნუმისმატიკა, ისტორიული გეოგრაფია, ჰერალდიკა, გენეალოგია, ეპიგრაფიკა.</p> <p>მსოფლიოსა და საქართველოში ისტორიული აზრის განვითარება (ძველი სამყაროსა და შუა საუკუნეების მემკვიდრეობები, ახალი ეპოქის ისტორიკოსები, XIX-XX საუკუნეების ისტორიკოსები).</p>
ისტორიული დროის ერთეულები	წელი, საუკუნე, ათასწლეული, წელთაღრიცხვის სისტემა; კალენდარი და დროის აღრიცხვის სისტემები (იულიუსის და გრიგორიანული კალენდრები, ქორონიკონი, ჰიჯრა).
პრეისტორიული ეპოქა	<p>პალეოლითი;</p> <p>ნეოლითური რევოლუცია;</p> <p>ბრინჯაოს ეპოქა;</p> <p>პრეისტორიული ეპოქის ადამიანი საქართველოს ტერიტორიაზე.</p>

<p>ძველი აღმოსავლეთი</p>	<p>ძველი ეგვიპტე; შუამდინარეთი (შუმერ - აქადის სახელმწიფოები, ბაბილონი, ასურეთი); ხეთების სამეფო; ურარტუ; ფინიკია; იუდეა და ისრაელი, იუდაიზმი; აქემენიანთა იმპერია, ზოროასტრიზმი; ძველი ჩინეთი, კონფუციანობა; ძველი ინდოეთი, ინდუიზმი, ბუდიზმი. ქართველი ხალხის წარმომავლობის საკითხი სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ტომთა უძველესი გაერთიანებები. დიაოხი და კოლხა.</p>
<p>ძველი საბერძნეთი, ელინიზმი და რომი</p>	<p>საბერძნეთის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები, კრეტა-მიკენი; არქაული ეპოქა - დიდი ბერძნული კოლონიზაცია; კლასიკური ეპოქა - ათენი; სპარტა; ბერძენ-სპარსელთა ომები; პელოპონესის ომი; ძველი ბერძნული რელიგია და კულტურა. ალექსანდრე მაკედონელის იმპერია და მისი დაცემა; ელინისტური ეპოქა; იტალიის მდებარეობა, ბუნებრივი პირობები; ეტრუსკები; რომის დაარსება - მეფობის ეპოქა; რომის რესპუბლიკა (მმართველობის სისტემა, სოციალ-ეკონომიკური სისტემა, პატრიციები და პლებეები; დაპყრობითი ომები, რესპუბლიკის კრიზისი, სამოქალაქო ომები); რომის იმპერია ახ. წ. I-II საუკუნეებში - პრინციპატი (იმპერატორის ხელისუფლება და მმართველობის სისტემა; სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, ქრისტიანობის წარმოშობა და მისი გავრცელება, საგარეო და საშინაო პოლიტიკა. ოქტავიანე, ვესპასიანე, ტრაიანე, ადრიანე, ანტონიუს პიუსი, მარკუს ავრელიუსი); რომის იმპერია ახ. წ. III-V საუკუნეებში - დომინატი (დიოკლეტეიანეს რეფორმები და დომინატის დამყარება; კონსტანტინეს რეფორმები; ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება; რომის იმპერიის ორად გაყოფა; რომი და ბარბაროსები; დასავლეთ რომის იმპერიის დაცემა); კულტურა ძველ რომში.</p>
<p>საქართველო ანტიკურ ხანაში</p>	<p>დასავლეთ საქართველო ძვ. წ. VI-III სს.-ში და ბერძნული ახალშენები. ქართლის (იბერიის) სამეფო ძვ.წ.აღ-ის IV - ახ.წ.აღ-ის III სს. სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საზოგადოებრივი (სოციალური) ურთიერთობები, საქალაქო ცხოვრება, საგარეო</p>

	პოლიტიკა (ურთიერთობა ელინისტურ სახელმწიფოებთან, რომთან და პართიასთან); ანტიკური ხანის ქართული კულტურა და რელიგია.
სასანიანთა ირანი	სახელმწიფო მმართველობის სისტემა, საშინაო და საგარეო პოლიტიკა.
ბიზანტიის იმპერია IV- XV საუკუნეებში	სახელმწიფო მმართველობის სისტემა; იუსტინიანე დიდი და „რომის სამართლის კრებული“; ურთიერთობა ბარბაროსულ სახელმწიფოებთან; ირან-ბიზანტიის ომები; ჰერაკლე კეისარი; ბიზანტიის იმპერია და არაბები; მსოფლიო საეკლესიო კრებები IV-V საუკუნეებში. ხატთაყვანისმცემლობა და ხატმებრძოლეობა; განხეთქილება მსოფლიო ქრისტიანულ ეკლესიაში; ბიზანტია და თურქ-სელჩუკები; ბიზანტია და ჯვაროსნები; ბიზანტიის დასუსტება და დაცემა; ბიზანტიური კულტურა.
არაბები	მუჰამედი და ისლამი; სახალიფოს ჩამოყალიბება; არაბთა დაპყრობები; სუნიტები და შიიტები. სახალიფოს კრიზისი; არაბული კულტურა.
თურქ-სელჩუკები	სელჩუკთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება; სელჩუკთა დაპყრობები; სახელმწიფოს დასუსტება და დაშლა.
მონღოლები	მონღოლთა სახელმწიფოს შექმნა - ჩინგიზ ყაენი; მონღოლთა დაპყრობები; მონღოლთა სახელმწიფოები.
დასავლეთ ევროპა V - XV საუკუნეებში	ხალხთა დიდი გადასახლება; ფრანკების სამეფო (მეროვინგები; „სალიკური სამართალი“; კაროლინგების იმპერია: კარლოს დიდი, „კაროლინგული რენესანსი“; ფრანკების იმპერიის დაცემა); ფეოდალიზმი დასავლეთ ევროპაში; რაინდობა; ქლაქი და სოფელი შუა საუკუნეებში; ეკლესია შუა საუკუნეებში - კათოლიკობა და მართლმადიდებლობა; პაპობა; ეკლესია და სახელმწიფო; კათოლიკური ორდენები. ჯვაროსნული ლაშქრობები; განათლება შუა საუკუნეებში - სკოლები და უნივერსიტეტები; შუა საუკუნეების ევროპული ხელოვნება; დასავლეთ ევროპის ქვეყნები X-XV საუკუნეებში: ინგლისი (ნორმანთა მიერ ინგლისის დაპყრობა, ჰენრი II, თავისუფლების დიდი ქარტია, პარლამენტის შექმნა, ასწლიანი ომი, ვარდების ომი); საფრანგეთი (ფილიპე II, ლუი IX, ფილიპე ლამაზი, ასწლიანი ომი, ჟაკერია); საღვთო რომის იმპერია (დაპირისპირება იმპერატორებსა და პაპებს შორის); ესპანეთი (რეკონკისტა); იტალიის ქალაქები (ვენეცია და გენუა).

<p>რუსეთი X – XVI საუკუნეებში</p>	<p>კიევის რუსეთის სახელმწიფოს შექმნა; რუსეთის გაქრისტიანება; რუსეთი მონღოლთა ბატონობის პერიოდში; მოსკოვის სამთავროს გაძლიერება.</p>
<p>საქართველო IV-XV საუკუნეებში</p>	<p>ქრისტიანობის სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადება; ვახტანგ გორგასალი; „დიდი ომიანობა“; 608 წლის საეკლესიო განხეთქილება; მეფობის გაუქმება ქართლში. ასურელი მამები; ერისმთავრობის ინსტიტუტი; არაბობა საქართველოში (ჰაზიბ იბნ-მასლამას „დაცვის სიგელი“, მურვან ყრუსა და ბუდა თურქის ლაშქრობები, არაბთა მმართველობის სისტემა საქართველოში); სამეფო-სამთავროების წარმოშობა; საქართველო X საუკუნის ბოლოსა და XI საუკუნეში (დავით კურაპალატი; ბაგრატ III; გიორგი I, ბაგრატ IV, გიორგი II); დავით IV აღმაშენებელი; დემეტრე I; გიორგი III; თამარ მეფის ეპოქა; ქართული კულტურა IV-XIII საუკუნეებში; მონღოლთა ბატონობა საქართველოში (მონღოლური მმართველობის დამყარება საქართველოში; მონღოლური გადასახადები; ორმეფობა; დემეტრე თავდადებული). გიორგი V ბრწყინვალე; თემურ-ლენგის შემოსევები საქართველოში და მისი შედეგები; ალექსანდრე დიდი; გიორგი VIII და ქვეყნის დაშლა სამეფო-სამთავროებად.</p>
<p>ოსმალეთის სახელმწიფო</p>	<p>ოსმალთა სახელმწიფოს ჩამოყალიბება და გაძლიერება; დაპყრობითი ომები ევროპაში; ირან-ოსმალეთის ომები XVI-XVII სს; რუსეთ-ოსმალეთის ომები XVIII-XIX სს.</p>
<p>დასავლეთ ევროპა, ჩრდილოეთ ამერიკა, რუსეთი XVI-XIX საუკუნეებში</p>	<p>რენესანსი; რეფორმაცია და კონტრეფორმაცია (მარტინ ლუთერი, კალვინიზმი, რეფორმაცია ინგლისში); კოლუმბამდელი ამერიკის ცივილიზაციები: (მაია, აცტეკები და ინკები); დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები (ვასკო და გამა, კოლუმბი, მაგელანი); საფრანგეთი (რელიგიური ომები, ანრი IV, რიშელიე, მაზარინი, ლუი XIV, მერკანტილიზმი); ინგლისი (ჰენრი VIII, ელისაბედ I, ჩარლზ I, სამოქალაქო ომი, კრომველი, რევოლუციის შედეგები); საღვთო რომის იმპერია (კარლოს V, ნიდერლანდების ბრძოლა დამოუკიდებლობისათვის, ოცდაათწლიანი ომი); ესპანეთი (ფილიპე II);</p>

	<p>რუსეთი (ივანე მრისხანე; პეტრე I; ეკატერინე II, ალექსანდრე II);</p> <p>ამერიკის კოლონიზაცია ინგლისელების მიერ; ომი დამოუკიდებლობისათვის და ამერიკის შეერთებული შტატების შექმნა; სამოქალაქო ომი აშშ-ში;</p> <p>განმანათლებლობა (ფრანგი განმანათლებლები, ეკონომიკური თეორიები ფიზიოკრატები, ადამ სმიტი);</p> <p>საფრანგეთის დიდი რევოლუცია (აბსოლუტიზმის კრიზისი, მონარქიის დამხობა, იაკობინელთა დიქტატურა, რევოლუციის შედეგები);</p> <p>ნაპოლეონის ეპოქა (ნაპოლეონის აღზევება, ნაპოლეონის საგარეო პოლიტიკა და საომარი კამპანიები; კონტინენტური ბლოკადა, 1812 წლის საომარი კამპანია რუსეთში, ბრძოლა ლაიფციგთან, ასი დღე, ვატერლოოს ბრძოლა);</p> <p>1830 და 1848 წლების რევოლუციები ევროპაში;</p> <p>ინდუსტრიული რევოლუცია;</p> <p>იმპერიალიზმი და კოლონიალიზმი (ინგლისი, რუსეთი, საფრანგეთი, ესპანეთი);</p> <p>ევროპა XIX საუკუნის მეორე ნახევარში (საფრანგეთის მესამე რესპუბლიკა, გერმანიის გაერთიანება, იტალიის გაერთიანება, ალექსანდრე II-ის რეფორმები რუსეთში);</p> <p>დასავლური კულტურა XVI-XIX სს.</p>
საქართველო XVI-XVIII საუკუნეებში	<p>ბრძოლა ირანისა და ოსმალეთის წინააღმდეგ; ლუარსაბ I; ბაგრატ III; ამასიის ზავი; სიმონ I; სამცხე-საათაბაგოსა და აჭარის ოსმალეთის მფლობელობაში გადასვლა; თეიმურაზ I; ლუარსაბ II; გიორგი სააკაძე; როსტომ-ხანი; ვახტანგ VI; თეიმურაზ II და ერეკლე II; სოლომონ I; საქართველო-რუსეთის ურთიერთობა XVI-XVIII სს; ქართული კულტურა XV-XVIII სს.</p>
საქართველო XIX საუკუნეში	<p>რუსეთის მიერ ქართული სამეფო-სამთავროების გაუქმება; აჯანყებები ქართლის მთიანეთში, კახეთში, იმერეთსა და გურიაში; 1832 წლის შეთქმულება; რუსეთის მთავრობის პოლიტიკა საქართველოში 30-50-იან წლებში; რუსეთ-ირანის და რუსეთ-თურქეთის ომები და საქართველო; ბატონყმობის გაუქმება საქართველოში; 60-70-იან წლების რეფორმები; „თერგდალეულები“; პოლიტიკური მიმდინარეობებისა და პარტიების ჩამოყალიბება; ქართული კულტურა XIX საუკუნეში.</p>

<p>მსოფლიო XX-XXI საუკუნეში</p>	<p>მსოფლიო XX საუკუნის დასაწყისში; I მსოფლიო ომი (მიზეზები, საომარი მოქმედებები, შედეგები, საქართველო და I მსოფლიო ომი) პარიზის სამშვიდობო კონფერენცია; რევოლუციები და სამოქალაქო ომი რუსეთში; საქართველო 1918-1921 წლებში (საშინაო და საგარეო პოლიტიკა, კულტურა); საქართველოს ოკუპაცია საბჭოთა რუსეთის მიერ და მისი გაერთიანება სსრკ-ში; სსრკ 20-30-იან წლებში; საქართველო საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში (20-იანი წლების დასაწყისის განმათავისუფლებელი აჯანყებები; კოლექტივიზაცია და ინდუსტრიალიზაცია; პოლიტიკური რეპრესიები); ევროპა პირველ და მეორე მსოფლიო ომებს შორის (გერმანია, იტალია); აშშ და დიდი დეპრესია; II მსოფლიო ომი (მიზეზები; საომარი მოქმედებები; შედეგები; საქართველო და II მსოფლიო ომი); მსოფლიო და საქართველო XX საუკუნის მეორე ნახევარსა და XXI საუკუნის დასაწყისში: ცივი ომი; ცივი ომის დროინდელი კონფლიქტები (კორეის ომი; კარიბის კრიზისი; ვიეტნამის ომი; ავღანეთი; ისრაელი და არაბული სამყარო); „პერესტროიკა“ და სსრკ-ის და აღმოსავლეთ ევროპის სოციალისტური სისტემის დაშლა; ეროვნული მოძრაობის გაღვივება საქართველოში და დამოუკიდებლობის აღდგენა; კონფლიქტები პოსტსაბჭოთა სივრცეში; XX-XXI საუკუნის დასავლური კულტურა; XX –XXI საუკუნის ქართული კულტურა.</p>
---------------------------------	---